

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:
- NB
- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
 - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 49 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Tekst met vragen

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, wordt daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend.

1.3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.

2 Samenvatting

2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.

2.2 Bij het toekennen van scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:

- Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
- Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dient aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen scorepunten te worden toegekend.
- Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent. Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend. Voor een informatie-element dat gedeeltelijk in telegramstijl is weergegeven, kan maximaal de helft van het aantal scorepunten worden toegekend.

2.3 De aftrek voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting bedraagt maximaal 4 scorepunten. Onder incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik moet worden verstaan: fouten tegen de regels voor interpunctie, voor het gebruik van hoofdletters, voor zinsbouw, voor spelling, voor woordgebruik en voor woordvolgorde.

Deze aftrekregeling dient als volgt te worden toegepast:

voor fouten tegen de regels voor interpunctie:

1 fout of 2 fouten - 0

3 of meer fouten - 1

voor fouten tegen de regels voor de overige categorieën:

1 fout of 2 fouten - 1

3 of 4 fouten - 2

5 of 6 fouten - 3

7 of meer fouten - 4

Fouten die herhaald worden, moeten gerekend worden als afzonderlijke fouten.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje) van 2005.

2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden.

Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Ik was, dus ik ben

1 C

2 maximumscore 1
alinea 4

3 maximumscore 1
alinea 9

4 maximumscore 1
alinea 14

5 C

6 B

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximumscore 2	
	– roddelgehalte	
	– ramptoerisme	
	– sensatiezucht	
	– nattevingermeningen	
	– ranzigheid	
	indien alle vijf de woorden goed	2
	indien vier of drie woorden goed	1
	indien minder dan drie woorden goed	0
8	maximumscore 3	
	– Weliswaar is er veel belangstelling voor geschiedenis	
	– maar deze belangstelling is erg oppervlakkig/sensatiegericht	
	– dus die geeft geen blijk van historisch besef / de historische sensatie wordt daarmee niet bereikt / historisch besef kan zich op basis daarvan niet ontwikkelen.	
	indien alle drie goed	2
	indien twee goed	1
	indien een of geen goed	0
	indien een volledig goed antwoord van maximaal 30 woorden is gegeven	1
9	maximumscore 2	
	De kern van een goed antwoord is:	
	• De auteur maakt een woordspeling op / misbruikt als het ware de term 'historische sensatie' van Huizinga	1
	• een volledig goed antwoord van maximaal 15 woorden	1
10	maximumscore 3	
	De kern van een goed antwoord is:	
	• In alinea 10 wordt een cultuur beschreven waar historisch besef al volop aanwezig is	1
	• In alinea 13 wordt een cultuur beschreven waarin het historisch besef zich nog ontwikkelt / moet ontwikkelen	1
	• een volledig goed antwoord van maximaal 35 woorden	1
11	A	
12	maximumscore 3	
	De kern van een goed antwoord is:	
	• Een dier heeft zijn geheugen/herinnering nodig om letterlijk te kunnen overleven	1
	• Mensen zijn afhankelijk van geschiedenis/historisch besef om figuurlijk gesproken te kunnen overleven	1
	• een volledig goed antwoord van maximaal 30 woorden	1

Vraag	Antwoord	Scores
13	B	
14	A	
15	maximumscore 3 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> In de hoofdtekst: men kan de historische dimensie erkennen en waarden in hedendaagse zaken 	1
	<ul style="list-style-type: none"> In tekstfragment 1: men realiseert zich dat er een overgang heeft plaatsgevonden naar een nieuwe fase in de geschiedenis 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een volledig goed antwoord van maximaal 40 woorden 	1
16	maximumscore 3 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Volgens de hoofdtekst kan historisch besef zich alleen ontwikkelen op basis van historische kennis / kan historisch besef alleen ontstaan nadat de historische sensatie is ervaren 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Volgens tekstfragment 2 kan iedereen uit zichzelf / van jongs af aan historisch besef ontwikkelen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een volledig goed antwoord van maximaal 30 woorden 	1
17	maximumscore 3 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> overeenkomst: in beide teksten wordt hier negatief over gesproken 	1
	<ul style="list-style-type: none"> verschil: in tekstfragment 3 wordt gesteld dat het doel de middelen heiligt, terwijl er in de hoofdtekst in absolute zin negatief over wordt geoordeeld 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een volledig goed antwoord van maximaal 40 woorden 	1

Tekst 2 We moeten het zelf doen

In een goede samenvatting (maximumscore 18 punten) moeten de onderstaande informatie-elementen opgenomen zijn. Om de scores van de samenvatting per onderdeel te kunnen verwerken, zijn deze afzonderlijke informatie-elementen doorgenummerd.

18.1 maximumscore 2

(probleem en hoofdoorzaak)

- De democratie verkeert in een crisis
- doordat we te veel weten / doordat zowel burgers als overheid over te veel informatie beschikken

Vraag	Antwoord	Scores
18.2 maximumscore 2		
	<i>(hoe manifesteert het probleem zich)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • De overheid kan informatie over burgers tegen hen misbruiken • De burger beschikt over kennis waarmee hij de overheid onder druk kan zetten 	1 1
18.3 maximumscore 3		
	<i>(welke oplossingsrichting en wat daarbij van belang is)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • We moeten de democratie herijken / de verhouding tussen overheid en burgers herzien • Informatisering speelt daarbij een belangrijke rol / is het sleutelbegrip • De burger moet hierin zijn zelfverantwoordelijkheid nemen 	1 1 1
18.4 maximumscore 2		
	<i>(hoe betrokken partijen het probleem in de hand werken: de overheid)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Bij de opslag van informatie staan de belangen van de overheid voorop / zijn de technische mogelijkheden bepalend • De overheid houdt geen rekening met de beginselen van zelfbestuur / De burgers hebben nauwelijks inzage- en correctierecht 	1 1
18.5 maximumscore 2		
	<i>(hoe betrokken partijen het probleem in de hand werken: de burgers)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Burgers geven veel (privacygevoelige) informatie over zichzelf weg via internet • Burgers realiseren zich niet dat de overheid (samen met het bedrijfsleven) informatie over hen verzamelt via internet 	1 1
18.6 maximumscore 4		
	<i>(gevolgen voor het bestuurlijk proces en voor betrokkenen)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • een gevolg-aanduidend element, bijvoorbeeld: Als gevolg hiervan • is er steeds meer automatische besluitvorming op basis van informatie uit databases / steeds minder ruimte voor keuzes op basis van normen en waarden • raken burgers hun invloed op het bestuur kwijt • verliest de politiek aan aanzien / worden politieke besluiten in twijfel getrokken 	1 1 1 1
18.7 maximumscore 3		
	<i>(hoe is verbetering mogelijk)</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> • De burgers moeten zelf beslissingen (kunnen) nemen die hun leven beïnvloeden • De technologie daarvoor is beschikbaar / Burgers moeten daartoe de technologie naar hun hand zetten • Dit moet je niet aan de politiek overlaten 	1 1 1

18.a **Regeling met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting**

Voor fouten met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik kunnen in totaal maximaal 4 hele scorepunten worden afgetrokken. De toepassing van deze aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 scorepunten. Zie Vakspecifieke regel 2 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

18.b **Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding van de samenvatting**

Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 scorepunten.

Schematisch:

201 - 220 woorden: 0 scorepunten aftrek;
221 - 225 woorden: 2 scorepunten aftrek;
226 - 230 woorden: 4 scorepunten aftrek;
231 - 235 woorden: 6 scorepunten aftrek;
236 - 240 woorden: 8 scorepunten aftrek;
et cetera, tot een maximale aftrek van 16 scorepunten.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 28 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 naar: M. Mathijssen, NRC Handelsblad, Opinie&Debat, 18 & 19 december 2009
tekst 2 naar: M. Februari, Vrij Nederland, 18 december 2010
tekstfragment 1 naar: G.J. Buijs, De ontdekking van de historiciteit, Wapenveld, jaargang 51, nummer 1 (maart 2001), p. 6-17
tekstfragment 2 naar: H. Goedkoop: Goed voor de evolutionaire fitness - Hoe het gaat met ons historisch besef
tekstfragment 3 naar: B. van Oers (Vrije Universiteit Amsterdam), Ontwikkeling van historisch denken bij leerlingen in de ontwikkelingsgerichte basisschool, <http://www.bertvanoers.nl/page13.php>